

**Онлайн-виставка літератури
«Мужність і біль: літературні
та документальні джерела про Другу світову війну»**

ПІДГОТУВАЛА БІБЛІОТЕКАР КОЛЕДЖУ
МАРИНА РУДИШИНА

1939-1945
НІКОЛИ ЗНОВУ

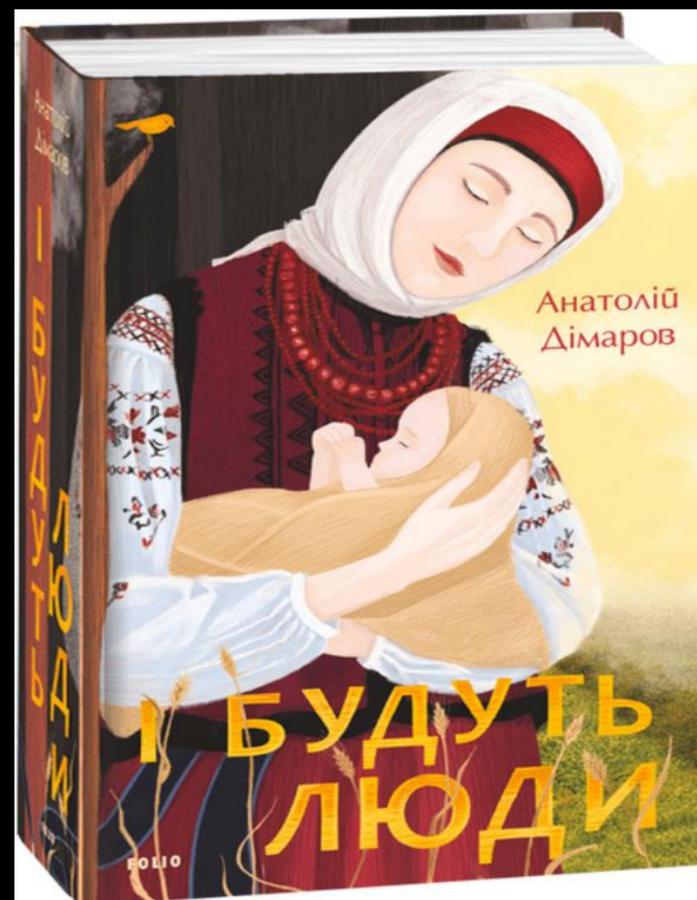
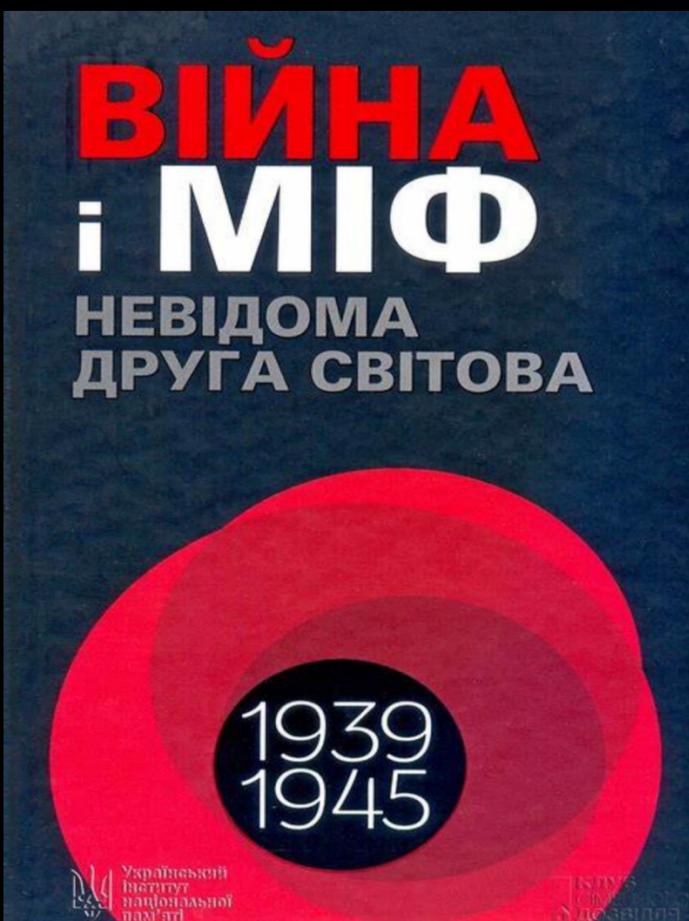
Бібліотека — місце, де зберігаються знання і пам'ять. Тут можна знайти книжки, які розповідають про війну: від документальних свідчень до художніх романів. Бібліотеки проводять виставки, тематичні заходи, допомагають досліджувати історію

Про війну написано багато творів.
Література допомагає глибше зрозуміти,
що пережила людина на війні

🕊 **Війна торкається кожного.**

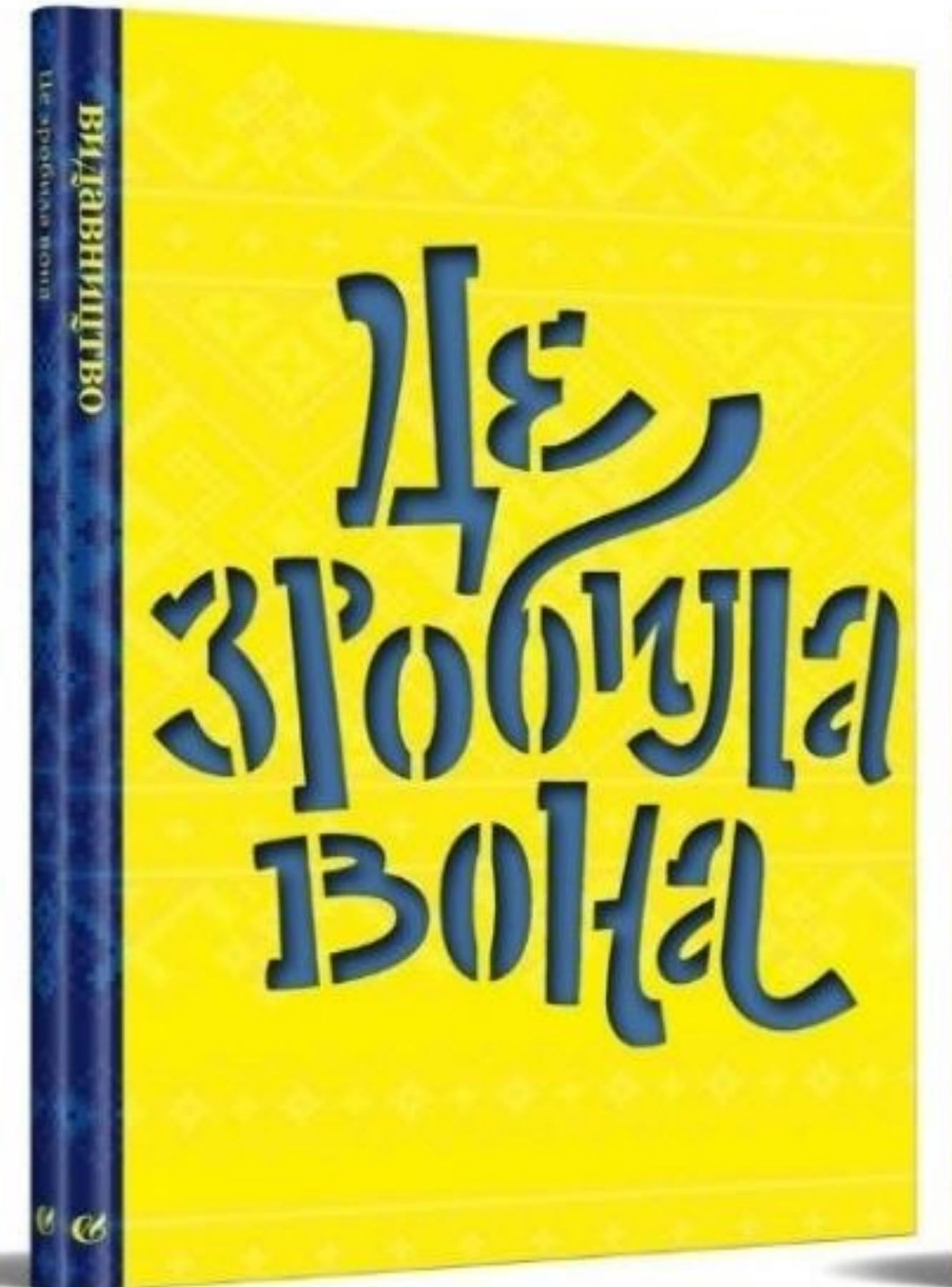
Книжки допомагають пам'ятати та переосмислювати минуле

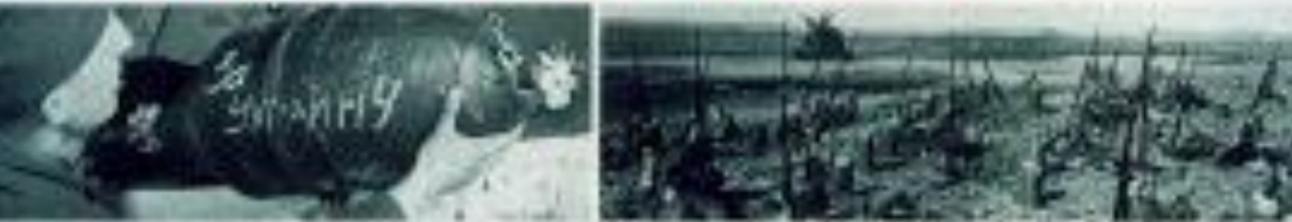
Тамара Гундорова «Це зробила Вона»

— книга, що повертає жінок в історію.

Це не просто збірка біографій, а потужний культурний проєкт, що надихає, зворушує та змушує переосмислити уявлення про роль жінки в українському суспільстві. У книзі зібрано 50 історій українок, які залишили помітний слід у різних сферах життя — від науки і культури до військової справи й громадського активізму. Їхні історії — це приклад сміливості, сили, жертвності, рішучості. Це жінки, які ламали стереотипи, йшли проти системи, ризикували всім заради ідей, мрій, майбутнього. Ілюстрації до книги створені сучасними художницями, кожна з яких передала свій власний емоційний погляд на героїню. Це не просто книга — це своєрідний маніфест: вона говорить голосно і впевнено — жінки творили й творять історію. І про них має знати кожен.

ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР

ФЕЛІКС ЛЕВІТАС

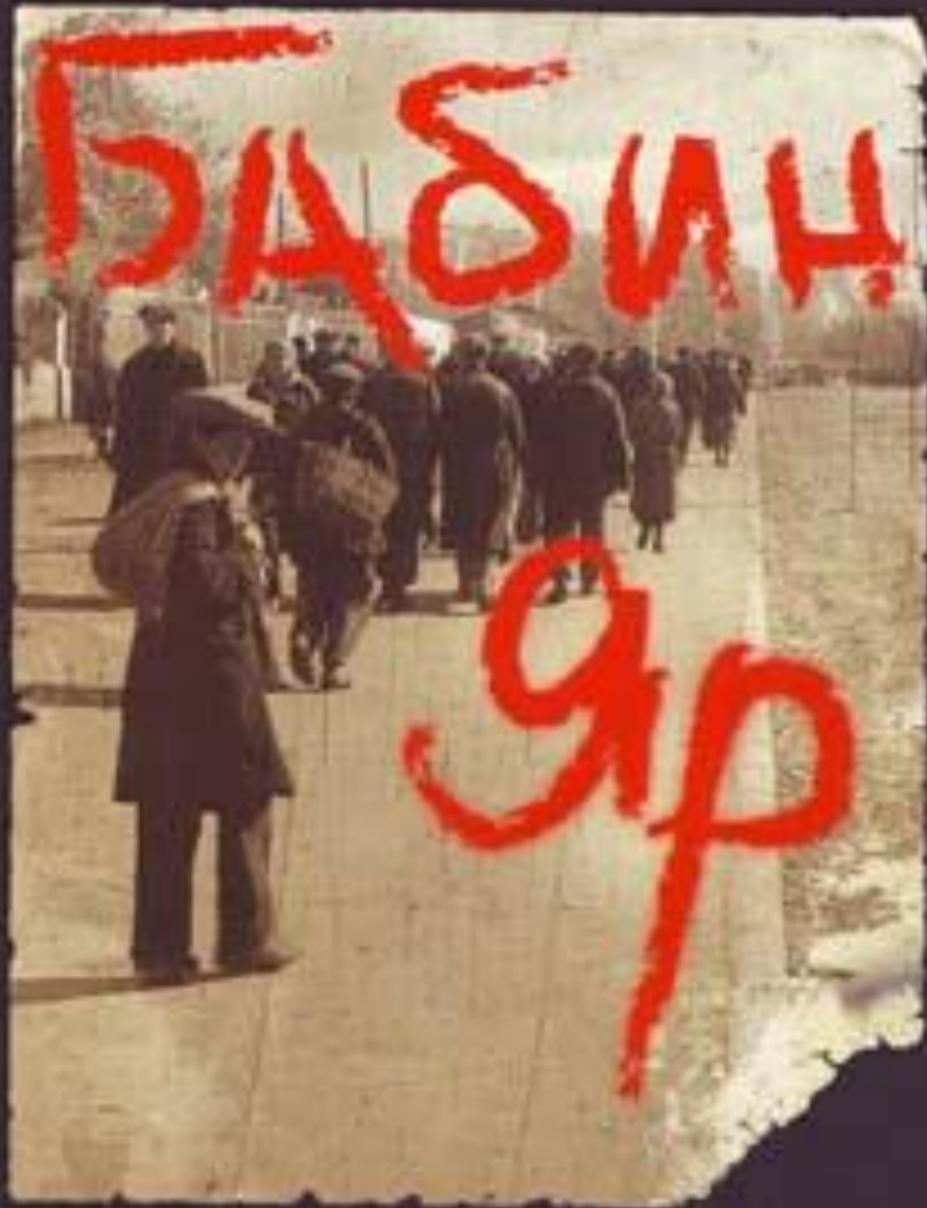

Фелікс Левітас «Друга світова війна: український вимір»

— правда, яку не завжди зручно було чути.

У своїй глибоко дослідницькій, емоційно насиченій книзі Фелікс Левітас відкриває перед читачем трагедію і подвиг українського народу у вирі наймасштабнішого конфлікту ХХ століття. Це не просто огляд подій, це спроба подивитися на війну очима українця — солдата, партизана, в'язня, оstarбайтера, дитини, що пережила окупацію. Автор показує, що Україна стала одним з головних театрів бойових дій, а її народ — заручником і жертвою жорстокого протистояння тоталітарних режимів. Через цифри, факти, спогади, документи Левітас формує гірку, але необхідну для осмислення картину: мільйони загиблих, зруйновані міста, винищене село, масові репресії, Голокост, депортації... Але попри це — мужність, самопожертва, нескореність.

Анатолій Кузнєцов

Роман-документ

Анатолій Кузнєцов «Бабин Яр»

— книга, що прориває стіну мовчання.

Це документальний роман, написаний на основі щоденників автора, який у дитинстві пережив нацистську окупацію Києва. У центрі — трагедія Бабиного Яру, де у вересні 1941 року всього за два дні було розстріляно понад 33 тисячі євреїв.

Та «Бабин Яр» — не лише про це. Це про страх, зраду, байдужість, людяність, яка проростає навіть серед жахів війни. Кузнєцов без прикрас і цензури говорить про злочини нацистів, жорстокість поліцаїв, мовчазну згоду одних і героїчний спротив інших. Ця книга — не художній вимисел, а свідчення очевидця, вирок тоталітарним системам і урок для людства. «Бабин Яр» Кузнєцова — це крик пам'яті, якому не можна дати заглухнути.

Леонід Шморгун «Дзвони пам'яті»

У книзі вміщені художні твори та документальні нариси українських письменників і журналістів. Використавши архівні матеріали і спогади очевидців, автори нарисів з особливою емоційною силою розповіли про трагічні події, що відбулися під час Великої Вітчизняної війни на Київщині: про звірства німецько-фашистських окупантів, про спалені ними села, про героїчну боротьбу народних месників з ненависним ворогом.

ДЗВОНИ
ПАМ'ЯТІ

Марта Холл Келлі «Бузкові дівчата»

— роман, який відкриває душу жіночої сили на тлі жахів війни.

Ця зворушлива історія, заснована на реальних подіях, переплітає долі трьох жінок з різних країн і соціальних світів, яких об'єднала Друга світова війна. Кароліна — світська дама з Нью-Йорка, яка рятує європейських біженців; Кася — польська підпільниця, яка потрапляє до концтабору Равенсбрюк; і Гета — німецька лікарка, що стає частиною жорстоких експериментів над в'язнями. Це не просто роман про війну — це роман про вибір, про біль і зраду, про силу прощення і несподівану людяність. Кожна героїня проходить свій шлях — через приниження, втрати, сумніви — і кожна перетворюється.

Джоан Гарріс

«П'ять четвертинок апельсина»

— роман-спогад, пряний і гіркий, як дитинство в часи війни.

Головна героїня, у зрілому віці повертається до свого рідного французького села, приховуючи свою справжню особу. Тут, серед яблуневих садів і ароматів сільської кухні, оживають спогади про Другу світову війну, про матір, яка спілкувалась із дітьми лише через кулінарні рецепти, і про фатальні події, що навіки зламали життя родини.

Книга майстерно поєднує кулінарні мотиви, історичну драму і психологічну глибину. Апельсини, запах кориці, шоколад, мигдаль — усе це набуває символічного змісту.

П'ЯТЬ
ЧЕТВЕРТИНОК
АПЕЛЬСИНА
Джоан Гарріс

Найголовніше
сховано
всередині.

ЄЛІЗАВЕТА ВОСКОВНЮК

ХРОНІКИ ЗАГУБЛЕНИХ ДУШ ШЛЯХ ДАВИДА

Єлізавета Восковнюк «Хроніки загублених душ. Шлях Давида»

— роман про минуле, яке не відпускає.

У книзі розгортається історія Карла Адлера — колишнього офіцера нацистської групи, що вбивав безжально в окупованих землях під час Другої світової війни. Після поразки нацистської Німеччини, Адлер залишився вірним своїм переконанням, сприймаючи себе як частину великих ідеалів, що руйнували людські долі.

Це не лише пошук спокути, це й питання про неминучість покарання, про те, як минуле може прокинутися в нас і змінити все.

Ця книга — спроба дати відповідь на питання: чи можливо спокутувати найбільші гріхи, якщо душа, яка була вбита, не дає спокою?

ВІЙНА і МІФ

НЕВІДОМА ДРУГА СВІТОВА

1939
1945

Володимир В'ятрович

«Війна і міф: невідома Друга світова 1939–1945»

— *розкриття таємниць війни.*

Ця книга, що стала результатом багаторічних досліджень і аналізу розсекречених архівних документів, намагається розвіяти міфи та забобони, які оточують історію Другої світової війни. Автори, серед яких відомі українські історики, пропонують 50 сюжетів, що спростовують популярні твердження і викривлені уявлення про війни, геноциди, героїв і ворогів. У книзі зібрані матеріали, які проливають світло на ті аспекти війни, що тривалий час були замовчувані або спотворювані.

Читач має можливість дізнатися правду про забуті або замовчувані факти, що можуть змінити наше розуміння світових конфліктів і політики.

Григір ТЮТЮННИК

ВОГНИК ДАЛЕКО В СТЕПУ

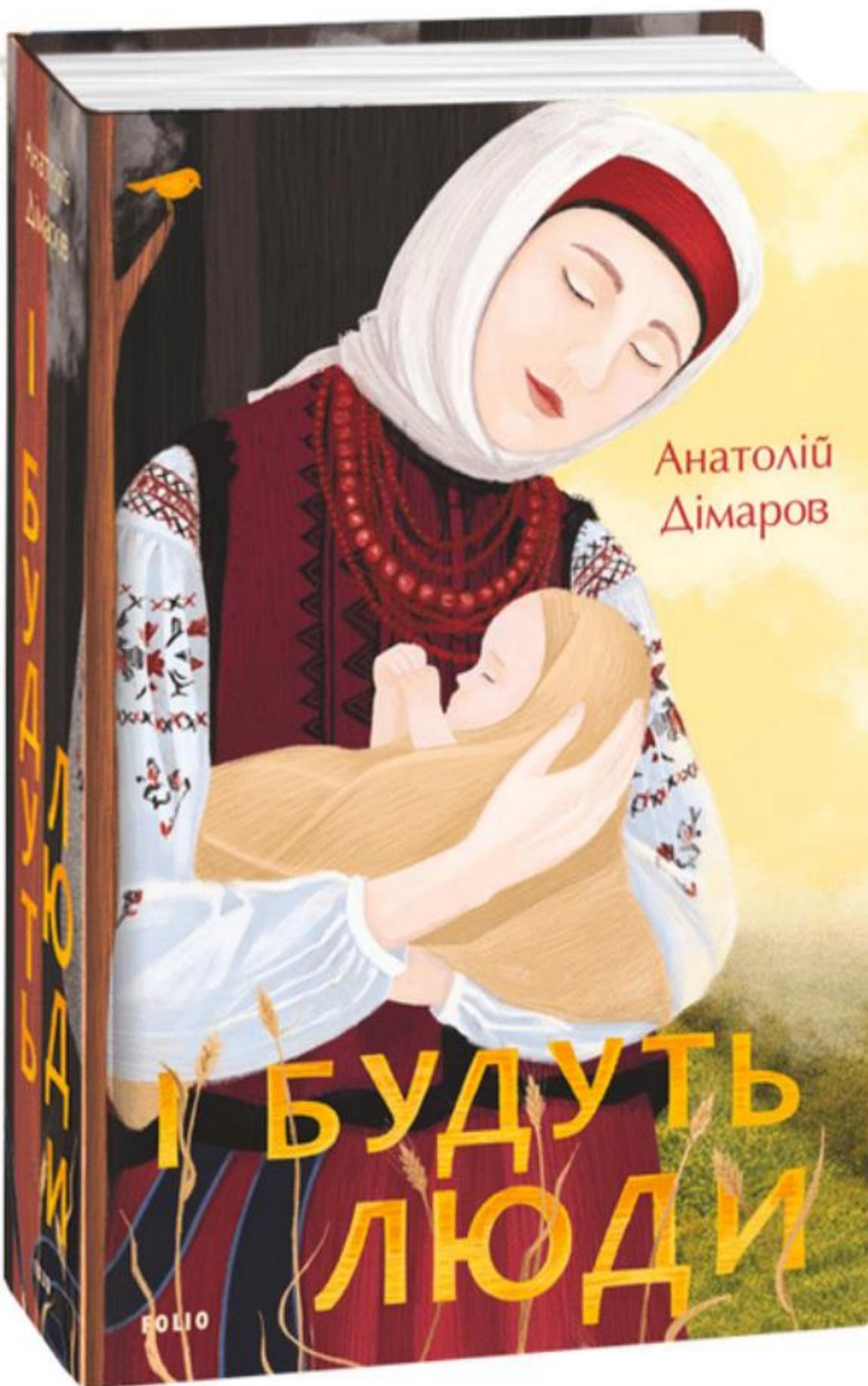
Григір Тютюнник

«Вогник далеко в степу»

— світло людяності в мороці повоєнного життя

Повість «Вогник далеко в степу» — це прониклива, лірична розповідь про війну очима дитини. Автор змальовує малюка, який залишився з матір'ю в селі під час воєнних дій. Його батько на фронті, а в селі — нестача їжі, страх і невідомість. Через світ дитячих вражень перед читачем постає жорстока реальність воєнного тилу, де кожен день сповнений болем і тривоги.

Особливо зворушливою є здатність дитини бачити красу навіть у найскладніші моменти — у вогнику в далечі, який символізує надію. Стиль Тютюнника відзначається особливою поетичністю, глибоким ліризмом і правдивістю. Це твір, який зворушує до сліз і відкриває нове розуміння війни — не через бої і героїзм, а через втрати, які важко виміряти словами.

Анатолій Дімаров

«І будуть люди»

— літопис української долі в ХХ столітті

Цей масштабний роман-епопея Анатолія Дімарова охоплює складний період української історії — від довоєнних часів до повоєнного відновлення. Хоча війна — не єдина тема роману, саме її розділи є одними з найсильніших. Перед нами постає життя селянства, яке втрачає все через колективізацію, репресії, а згодом — через війну.

Дімаров надзвичайно точно передає психологічний стан людей у вирі історичних катаклізмів. Він не боїться показувати складні, навіть суперечливі характери. Герої цього твору — не ідеальні, але справжні, з болем і радістю, зі зрадою і вірністю. Його мова щира, жива, повна діалектизмів і побутових деталей, що робить роман глибоко національним і документальним водночас. «І будуть люди» — це гімн простій людині, яка вижила у пеклі ХХ століття.

Еріх Марія Ремарк «Час жити і час помирати. Люби ближнього твого»

— *голос совісті в пеклі війни (Перша Світова)*

Цей роман одного з найвідоміших німецьких антивоєнних письменників присвячено солдату німецької армії Ернсту Греберу. Він отримує коротку відпустку з Східного фронту та повертається до свого міста, яке майже повністю зруйноване бомбардуваннями. Там він намагається знайти батьків, які зникли безвісти, і зустрічає Елізабет — дівчину, з якою між ними виникає сильне, але приречене почуття.

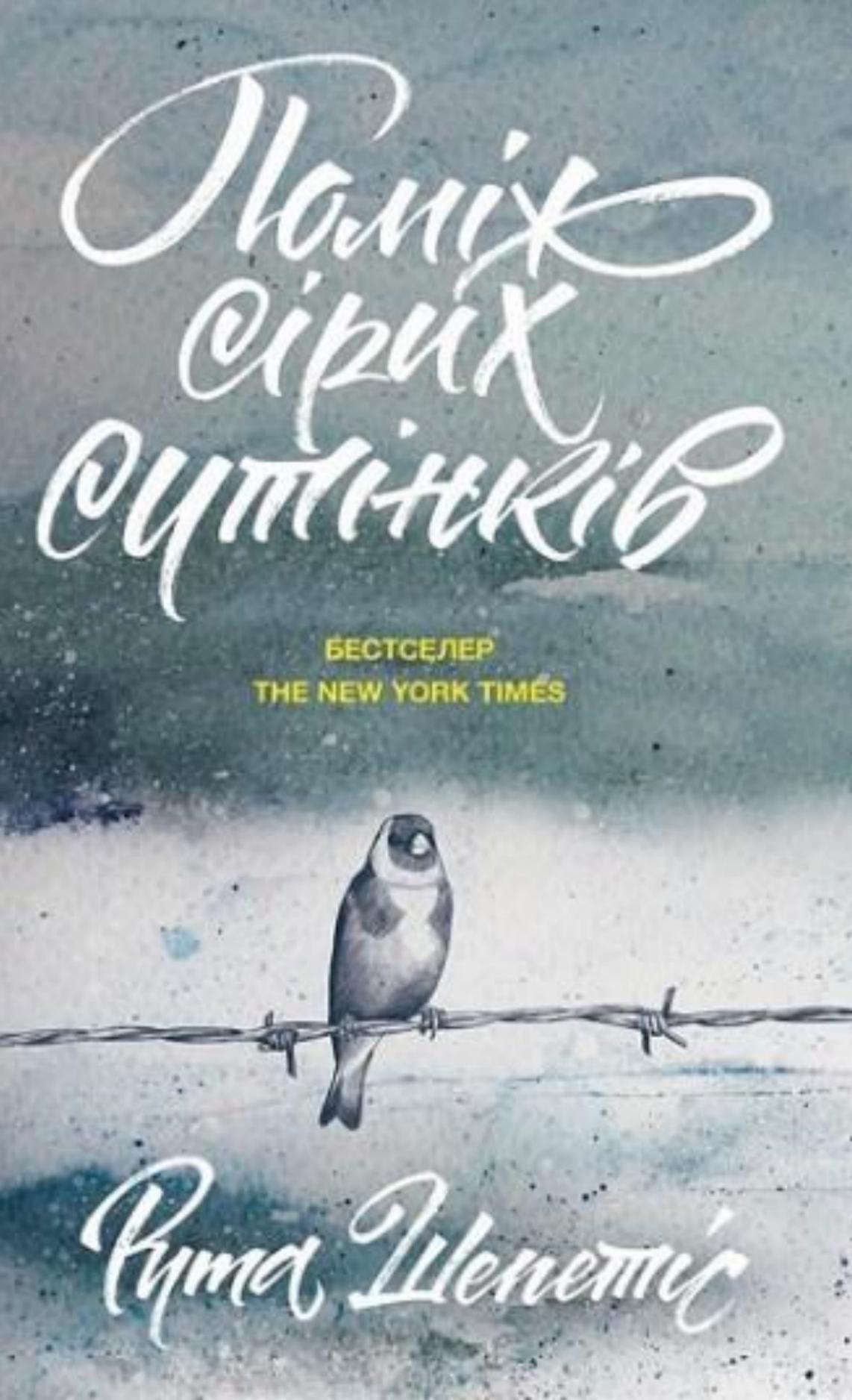
Ремарк у своєму характерному стриманому стилі показує абсурдність війни. Головний герой — не герой у традиційному сенсі. Він людина, що втомилася вбивати, людина, яка шукає сенс у світі без сенсу. Відпустка стає для нього єдиним коротким «часом жити» перед неминучим поверненням на фронт і смертю. Це глибоко гуманістичний роман про страх, кохання, втрату і розчарування.

Курт Воннегут «Бойня номер п'ять»

— абсурд війни крізь призму чорного гумору

Цей роман — унікальне поєднання фантастики, біографії, сатири й антивоєнного протесту. Автор, ветеран Другої світової війни, пережив бомбардування Дрездена й зобразив ці події через образ головного героя — Біллі Пілігрима. Він «випадає з часу» та переживає події життя не хронологічно: його захоплюють інопланетяни, він бачить свою смерть, а також знову й знову повертається до пережитої війни. Цей роман — критика механізмів війни, де смерть стає статистикою, а люди — гвинтиками. Автор використовує чорний гумор і гротеск, щоб змусити читача подивитися на війну по-іншому. Особливо вражає фраза, що повторюється після кожної згадки про смерть: «Так воно й є» — як виклик байдужості та машинізації людського життя.

Рита Шепетіс «Поміж сірих сутінок»

— історія про страждання та надію

Американська письменниця литовського походження Рута Шепетіс у цьому романі розповідає про жахи радянських репресій, які багато в чому є продовженням трагічної долі народів, що постраждали у Другій світовій. Головна героїня — п'ятнадцятирічна Ліна, талановита художниця, яку разом із сім'єю депортують до Сибіру, де їм доводиться виживати в нелюдських умовах.

Ліна фіксує своє життя малюнками — це її спосіб зберегти ідентичність та протестувати проти знищення людської гідності. Роман надзвичайно емоційний, заснований на реальних свідченнях. Хоча дія відбувається після закінчення Другої світової війни, книга показує, як довго і глибоко війна відлунює в долях людей. Вона вчить співчуття, емпатії та потрібні зберігати пам'ять про замовчувані трагедії.

Ліна Костенко «Берестечко»

— *поема про трагедію та героїзм*

Поема «Берестечко» присвячена подіям XVII століття, але її гуманістичні та філософські мотиви глибоко перегукуються з трагедіями новітньої історії, зокрема Другої світової війни. У поемі порушено теми поразки, гідності, національної трагедії, втрат і внутрішньої боротьби. Через художні образи Ліна Костенко говорить не лише про минуле, а й про вічні питання: що таке зрада, що таке любов до Батьківщини, чи варто прощати?

Ліна КОСТЕНКО
БЕРЕСТЕЧКО

ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА В ІСТОРИЧНІЙ ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ

ЗА МАТЕРІАЛАМИ
УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

За матеріалами українського інституту національної пам'яті «Друга світова війна в історичній пам'яті України»

У виданні представлено матеріали про причини, перебіг і наслідки однієї з найбільших і найтрагічніших подій в історії українського народу ХХ століття - Другої світової війни. В основу праці покладено ідею боротьби українського народу за власну державу.

Олександр
ПОКРИШКІН

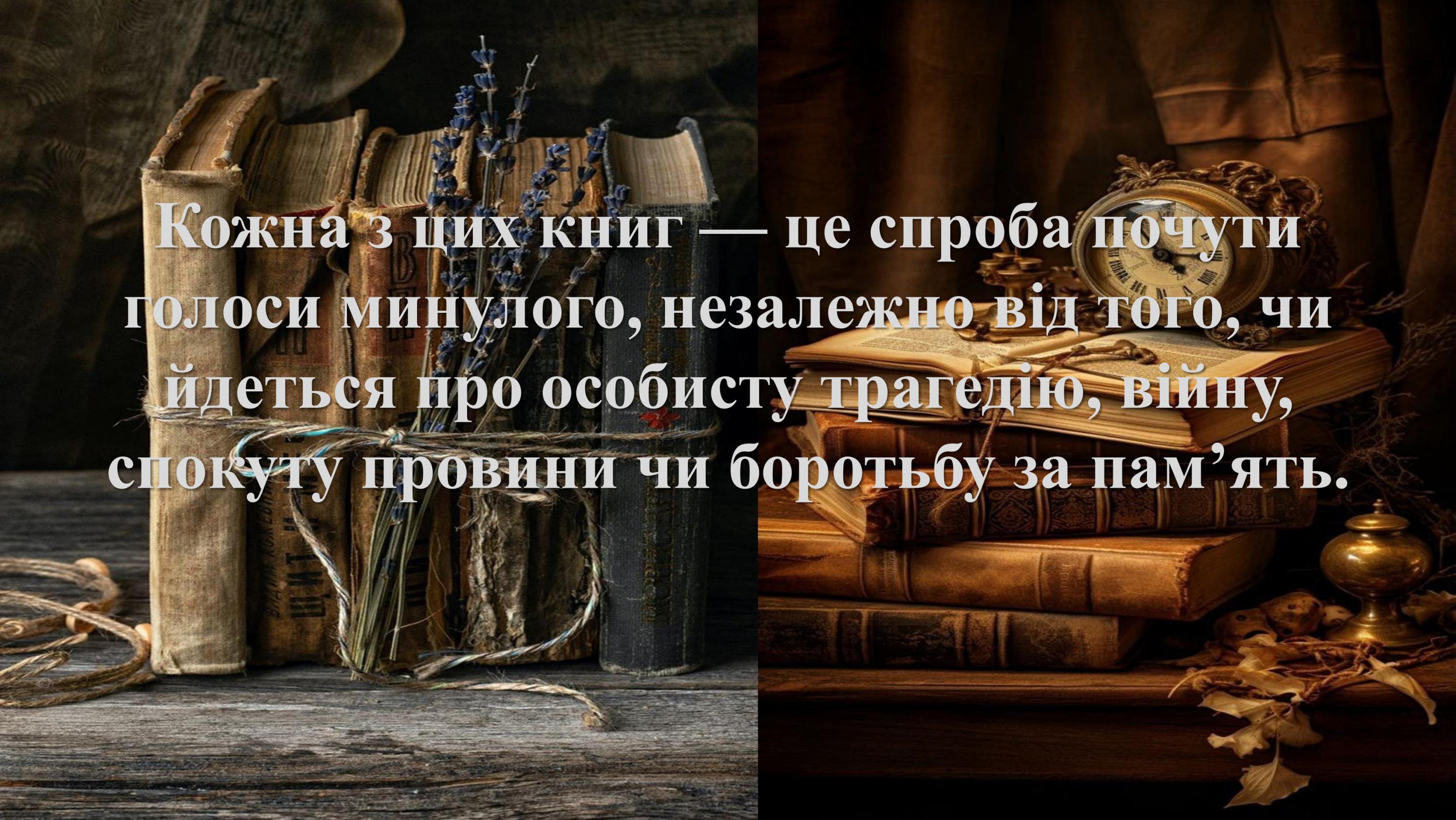
Олександр Покришкін

«Небо війни»

— сповідь льотчика-аса, який бачив війну з висоти неба.

Ця книга — не просто військові мемуари, а щира й емоційна розповідь, одного з найуспішніших пілотів Другої світової війни. Через призму власних переживань автор передає атмосферу фронтового неба — неосяжного, грізного, смертельно небезпечного. Це хроніка бойового шляху людини, яка не тільки вправно керувала літаком, а й мислила стратегічно, ламала шаблони, навчалася і навчала інших. Покришкін показує війну без прикрас: із болем втрат, з постійним ризиком, із напругою кожного вильоту. Він ділиться не лише перемогами, а й сумнівами, помилками, важкими рішеннями. Це книга про честь, професіоналізм, відповідальність, про ціну неба — і ціну життя. У кожному рядку — відлуння моторів, гуркіт боїв і внутрішній голос пілота, який навіть у найтемніші моменти не втрачає людяності.

Небо
війни

Кожна з цих книг — це спроба почути
голоси минулого, незалежно від того, чи
йдеться про особисту трагедію, війну,
спокуту провини чи боротьбу за пам'ять.